

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2501

Vragen van het lid **Mutluer** (PvdA) aan de Minister voor Rechtsbescherming over *het uitsluitbeleid van Jehovah's Getuigen* (ingezonden 9 maart 2022).

Antwoord van Minister **Weerwind** (Rechtsbescherming) (ontvangen 21 april 2022). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 2274.

Vraag 1

Bent u bekend met het uitsluitbeleid van Jehovah's Getuigen in Nederland en de petitie «Bestraf het Sociaal Doodverklaren bij de Jehovah's Getuigen» die op 8 maart 2022 is aangeboden aan de Tweede Kamer?

Antwoord 1

Ja, ik ben bekend met de berichtgeving en ook met de petitie «Bestraf het Sociaal Doodverklaren bij de Jehovah's Getuigen» die door uw vaste Kamercommissie is doorgestuurd.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u het uitsluitbeleid van de Jehovah's Getuigen en de psychische schade die dit beleid kan veroorzaken?

Antwoord 2

Ik kan mij voorstellen dat de behandeling van mensen die uittreden uit de gemeenschap kwetsend en beschadigend is voor de mensen die dit overkomt en dat de slachtoffers ervan psychische schade ondervinden.

Vraag 3

Is er onderzoek gedaan naar de consequenties van dit beleid op de levens van leden en ex-leden van de gemeenschap? Zo nee, bent u daartoe bereid?

Antwoord 3

Zie hiervoor het antwoord op vraag 7.

Vraag 4

Bent u bereid in gesprek te gaan met zowel leden als ex-leden van de Jehovah's Getuigen over de gevolgen van het uitsluitbeleid dat binnen de gemeenschap wordt gehanteerd?

Antwoord 4

Medewerkers van mijn ministerie hebben reeds contact opgenomen met een mede-initiatiefnemer van het *Dutch Committee Against JW's Shunning: Now is the time*. Er is afgesproken dat er nog een gesprek zal volgen met enkele leden van het Comité. In dit gesprek zal worden bezien waar de zorg- en hulpbehoeften van ex-leden van de Jehovah's Getuigen liggen. Vervolgens zal ik bekijken of, door wie en op welke wijze deze groep verder kan worden geholpen. Over de voortgang van dit gesprek zal ik uw Kamer informeren.

Vraag 5

Wat zijn de wettelijke mogelijkheden in Nederland waarmee dit uitsluitbeleid een halt toe te roepen is? Welke van deze maatregelen bent u bereid te nemen om het probleem aan te pakken?

Antwoord 5

Hoewel «shunning» kwetsend en beschadigend is voor de slachtoffers, is het fenomeen als zodanig niet strafbaar gesteld. Ik heb dit eerder aan uw Kamer bericht. Bepaalde schadelijke praktijken die kunnen samenhangen met «shunning» kunnen wel via het civiele recht of het strafrecht worden aangepakt. Psychisch geweld kan vallen binnen de reikwijdte van mishandeling in de zin van het opzettelijk benadelen van de gezondheid (artikel 300 Sr), dwang (artikel 284 Sr) of bedreiging (artikel 285 Sr). Onder omstandigheden kunnen ook de delicten smaad (artikel 261), laster (artikel 262 Sr), aanzetten tot haat of discriminatie (artikel 137d Sr) en opruiing (artikel 131 Sr) in beeld komen.

Het is aan de rechter om te beoordelen of de specifieke gedragingen waarvoor het OM vervolging heeft ingesteld onder het bereik van het tenlastegelegde delict vallen. Ik volg de berichtgeving omtrent de aangifte die is gedaan door het *Dutch Committee Against JW's Shunning: Now is the time* daarom nauwgezet. Op uw verzoek stuur ik voor het CD Slachtofferbeleid van 1 juni a.s. een kabinetsreactie op de petitie «Bestraf het Sociaal Doodverklaren bij de Jehovah's Getuigen» en de geschetste problematiek.¹

Vraag 6

Bent u bekend met de maatregelen die Frankrijk, België en Noorwegen tegen dit uitsluitbeleid hebben genomen? Is het mogelijk om deze maatregelen ook in Nederland toe te passen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Zie hiervoor het antwoord op vraag 7.

Vraag 7

Welke stappen heeft u tot op heden genomen om slachtoffers uit geloofsgemeenschappen te beschermen en op te vangen? Welke stappen zijn er daarnaast nog mogelijk?

Antwoord 3, 6, 7

Momenteel ben ik de mogelijkheden voor onderzoek aan het verkennen. Voor het CD Slachtofferbeleid van 1 juni a.s. stuur ik uw Kamer mijn reactie op de petitie «Bestraf het Sociaal Doodverklaren bij de Jehovah's Getuigen» en de geschetste problematiek. In deze reactie zal ik ingaan op de gevolgen van «shunning» voor slachtoffers, de maatregelen die andere landen treffen tegen het uitsluitbeleid van Jehovah's Getuigen en de mogelijkheden om slachtoffers te beschermen en op te vangen.

Vraag 8

Wat is de uitkomst van het onderzoek naar het intrekken van belastingvoordelen voor Jehovah's Getuigen dat de Minister voor Rechtsbescherming eerder heeft uitgevoerd? Bent u voornemens om deze maatregel te nemen om het probleem aan te pakken? Zo nee, waarom niet?

¹ Verzoek om een kabinetsreactie op de petitie «Bestraf het Sociaal Doodverklaren bij de Jehovah's Getuigen» en de geschetste problematiek d.d. 17 maart 2022, 2022D10425

Antwoord 8

Mijn ambtsvoorganger heeft op verzoek van uw Kamer de juridische mogelijkheden verkend om de ANBI-status van de gemeenschap Jehovah's Getuigen in te trekken. Daaruit is gebleken dat de Belastingdienst niet de wettelijke bevoegdheid heeft om organisaties extra te controleren of de ANBI-status in te trekken, enkel vanwege signalen dat deze zich mogelijk bezighouden met ongewenste praktijken.

Naar aanleiding van verschillende signalen dat ANBI's in de ogen van het Kabinet niet altijd in het algemeen belang handelen, laat de Staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingen momenteel onderzoeken wat de juridische mogelijkheden zijn om in te grijpen bij die ANBI's. In zijn brief van 3 december 2021 heeft hij aangegeven dat hij daartoe een commissie van deskundigen heeft ingesteld met expertise op het gebied van fiscaliteit, grondrechten en filantropie.² De opdracht aan deze commissie is om vanuit verschillende visies en deskundigheden te beoordelen welke mogelijkheden er zijn, al dan niet door aanpassing van ANBI-regelgeving, om het algemeen nut karakter beter tot uitdrukking te laten komen. De bevindingen van de commissie worden binnenkort verwacht.

² Kamerstuk 35 437, nr. 21.